

מסורת הש"ס

דחויין למעלה. שעומדות במקומן כסדר אצל כל עשה רואות למעלה: **חדר למטה עלייה למעלה:** דקיימן למעלה. בגובה המלח שלא כשאר בני אדם: **וקיימן כסדרן.** כלומר ס' והינן^ט עומדות במקומן כסדר אצל רואה את החדר ואת העלייה^י שעיניו אחת רואה למעלה ועיניו אחת רואה למטה: **ענינו.** תכלול בעינו דהוה ליה למכתב דק תכלול ולא ידענא דלא שייכא אלא בעין: איש עור. מריבויא דאיש: עור. משמע שניטלו עיניו ולימנהו כלל: **מחזורייתא.** שחפרה מראיתו אצל רואה מקצת: דק. טייליא^י מחסרת המראה ואינו ניטל ית: **מנצנצייתא.** לכן הפוסק בקריה וככנס בשחור^י ואינו מקצרים המראית כלל: **משויייתא.** שמשנות בעמדתן כגון למעלה או למטה או רואה חדר ועלייה ככחת: **כחיפא.** דעיניו רואה ית: **אישי מאיש.** יג דלני חורור והמים הקבועין כחיפא נינהו ומפיק להו תנא דכרייתא מאיש: **סבי שמש פני רב יוסף פני שמש.** ששונה את השמש ואינו יכול לראות מקום שחמה זורחת שם: **חד מדידה וחד מדין.** יש לו עין אחת דומה לעין אלו הישבין נגדי עין אחת שלי. רב יהודה היה יושב כנגדו והיו עיניו משנות: **שכנא.** שגבינו ארוכין ושוכבין על עיניו: **טרופס.** עגולות: **זכרינות.** מנעט: **דולפות.** יותר מדומעות: **עורדות.** יותר מדולפות כמו (משל כו) דלף טורד: **סנא אף הורין ונפויין והסומיין.** היו מוס דמוורדן עיניו ית: **והא גבי מומין סני להו.** להאי תומיין מי היו מוס והא לא פסיל ליה מנתיי אלא משום מראית העין: **אישימיר גרדומי.** שרשין לא היו מוס אלא משום מראית העין: **מתנני' מבצרינו.** כגון ידיו ורגליו ושוקיו: **יח אימס ימע.** יח במתניי מפרש לה: **לפגוג.** שכוולות וסמומות: **גב' עשר אמות.** קס"ד בצמה שלו: **נעל מוס.** דגופו גדול מזרועותיו דהא כל אדם אין גופו אלא שלש אמות חלמתו: **בצמה של ית קרש קאמינא.** דהיינו עשר אמה בצמה של ית קרשים דלורך הקרשים לא נמדד בצמתו של משה. והא דלמנן צפירקא דלעיל דק (ג) אחת ימירה על של משה חלי אצבע לאו בשל משה ממש קאמר דודאי של משה היתה ימירה מאלד ית על אותה של קדש שתיקן משה: **כאצבע קטנה.** אם חוטמו גדול לפי שאר ה אצבין יותר מדאי כשיעור רוחב אצבע קטנה היו מוס היתיש משערין ליה מודדין חוטמו לחוטם בני אדם הארוכין בגופן כנוה: **תיוואלי.** אנוי ארוכות מאלד עד שתכופות למטה: **במקדש.** דלא היו מוס: **והלמה והלימס והלמע.** ומתניי דחשיב להו (באלס מומיין) קאמר לפי שאינו שוה צורעו של אהרן: **וכרוסן.** היינו עמס החמוצ בתוך הקרניים: **זכרות הטלפיים.** היינו עלם שנתון הטלפיים דז היא קב הרגל: **ואין נפדין עליהם.** אם בהמת שאר קדשים לט שאינה צבור אינה נפדיה כצדק צבור אינה נפדיה כצדק צבור: **כרייתא דקסני לט דעקור איעקורי.** קרניים ושרשי הזכרות ונראית גומא כראש: **רב חסדא דאיגוס איגומי.** נחתכין מלמעלה ושרשיו נשאר: **והאיגוס איגומי.** מי שייך זה אפילו פסלות: **פריה.** אדומה: **יגוד.** יתמוך כמו (דע"ל ד) גודו אילנא: **סרגמה ועירי.** האי^ו דקתנין יתמוך מעילויי זכרותיהו שיש בחודו של קין כשמים ושלם אצבעות שאין זכרות מגיע שם ואם השמרות אין מגיע עד מקום הזכרות יתמוך אצל יותר מכלן לט פסלה: **מנתי**

מחויי רב הונא חד לט מדידהו. פ' פירוש רב יהודה שהיה לפניו פ' בקונט' שהיו עיניו משנות ולא פירש צמה היו משנות ור"ת מפרש דרב יהודה אריך דזרבו הוה דלמנן צפירקא המפלת (מה דף קד): **ורב הונא איניש גולא הוה כדאי** לט במסכת פ' תעניות פירקא דחסידיים ומשום הכי לא היו עיניו נכרות קטנות כ"כ משל סמס בני אדם אצל משל רב יהודה היו נכרות שהיו גדולות הרבה ולכן הקפיד רב יהודה והיינו שנינו דעיניו אחת גדולה ואחת קטנה ואע"פ דלא הוה מומא לענין אפילו עבודה עד שמהא גדולה כשל עגל או קטנה כשל אוזו מכל מקום אין זה שוה צורעו של אהרן: **עיינו** תרבויות פ' בקונטרס עגולות כמו כי תרבויה פסנהדרין (דף ק) ק"פ גבילצנה וזכרינות פירש בקונט' עגולות יותר מתרבויות ומימה כיון דתנא קילמא כ"ש חמירתא וכענין זה קשה גבי דמנא דומעות דולפות וטורדות דולפות יותר מדומעות וטורדות יותר מדולפות ושמה אינערין למיתני כולה לאשמעינן דלא מיפסלי משום מומא אלא משום דלין שוה צורעו של אהרן:

חברו ואחר ואומר פ' לי רואה תנו רבנן^ב עור בין סומא בשתי עיניו בין סומא באחת מעיניו חורור והמים הקבועין מנין ת"ל איש עור אמר רבא למה לי דכתב רחמנא איש עור דק תכלול בעינו צריכי דאי כתב רחמנא עור משום דליתנהו כלל אבל חורור והמים הקבועין דאיתנהו ביה לא כתב רחמנא איש ואי כתב רחמנא איש משום דלא חזי כלל אבל מחסורייתא לא כתב רחמנא דק ואי כתב רחמנא דק משום דמחסרין אבל מבבליתא לא כתב רחמנא תכלול ואי כתב רחמנא תכלול משום דמבבלין אבל משום משניותא לא כתב רחמנא בעינו אמר רבא הלכך כל מחמת כהיותא אתיא מאיש מחסורייתא מדק מבבליתא מתכלול משניותא מבעינו: **סבי שמש:** תני רב יוסף סני שמש זגדין מחויי רב הונא חד מדידן וחד מדידהו ואיקפד רב יהודה מתיבי שכנא^א שגבינו שוכבים זגדום^ב אחד שחור ואחד לכן תנא כל זוגא דלא שוי להדדי זגדום קרי ליה הצירן^ב עיינו תרבויות וצירניות דומעות דולפות^א טורדות תנא^א הודיר והלופין^א והתמיר זור דמוור עיניה לופין דנפישין זיפיה^ב תמיר שתמו זיפין והני גבי מומין תנו להו והתנן שגשרו ריסי עיניו פסול מפני מראית העין לא קשיא הא דאשתיו גרדומי הא דלא אישתיו גרדומי: **מתנני'** יעיניו גדולות כשל עגל או קטנות כשל אוזו יגופו גדול מאבריו או קטן מאבריו^א חוטמו גדול מאבריו או קטן מאבריו^ב הצומם והצומע איזהו צומע כל שאינו קטנות והצומם כל שאינו דומות לספוג ישתו^א העליונה עודפת על התחתונה^ב התחתונה עודפת על העליונה הרי זה מוס^א וישגשרו שינוי פסול מפני מראית העין: **גב' אמר רב** משה רבינו עשר אמות היה שנאמר ויפרש את האהל על המשכן מי פרשו משה רבינו פרשו וכתוב^א עשר אמות אורך הקרש אמר ליה רב שימי בר חייה לרב^ב אם כן עשיתו למשה רבינו בעל מום דתנן גופו גדול מאבריו או קטן מאבריו^א אמר ליה שימי^ב באמה של קרש קאמר: חוטמו גדול כו': תנא כאצבע קטנה: **הציימם** פ' והציימע: תנא אף פ' הציימח לא הוה ידעי רבנן מאי ציימח שמעו לההוא טייעא דהוה קאמר מאן ית דבעי ציימח ואישתבח גדיא חזויא ית אמר רב חסדא עו שאין לה קרניים ורחל שיש לה קרניים כשרים לגבי מובה תניא נמי הכי יש דברים שהן כמומין ואינן^א כמומין ושוחטין עליהם במקדש אבל לא במדינה ואלו הן עו שאין לו קרניים ורחל שיש לו קרניים והציימח והציימם ית והציימע אמר רב חסדא אמר ית^א אמיימר נטלו קרנות וזכרותן עמהן פסולה ואין ית פודין עליהם נטלו טלפיים וזכרותם עמהן ית פסולין ונפדין עליהם מתיבי^א נטלו קרניין וטלפייין וזכרותן עמהן ית פסולין ונפדין עליהן לא קשיא הא דאיתעקור איתעקורי^א הא דאיגום ודאיגום ית איגומי פסול ורמינהו^ב פרה ישקרינה וטלפיה שחוריים יגוד תרגמה ועירי מעילויי ית זכרות:

מד.

מומין אלו פרק שביעי בכורות

עין משפט נר מצוה

יא א מיי פ"ח מהלכות צינא מקדש הלכה ד: **יב ב מיי** שם הלכה ד: **יג ג מיי** פ"ב מהלכות ציבורי מומה הלכה ב: **סג עשין** ק"ח טו"ד סימן פ"ט: **יד ד מיי** פ"ח מהלכות צינא מקדש הלכה ד: **טו ו מיי** שם הלכה ג: **זז ז מיי** שם הלכה ח: **יז ח מיי** שם הלכה ט: **יח ט מיי** שם הלכה י: **יט ט י מיי** פ"ב מהל' ציבורי מומה הל' ד טו פ"ט: **כ ב מיי** פ"ח מהלכות פרה הלכה ה:

שיטה מקובצת

א) למטה דחוי עינו: כן אומר כי רואה: א) זגדום שגבינו אחר: ב) הצירן תנא עינו: ג) והלופין והמין זור דמוור: ח) והתמיר נמקח: ד) זיפיה תומין שתמו זיפיו והני גבי מומין תני להו: ו) מאבריו הצמם והצמץ: ז) הציימח והציימם: ח) מוס: ט) ושגשרו שינוי: י) שמי את באמה של קדש קאמינא: יא) הציימח: יב) הציימח את גבי הציימם לא הוה ידעי רבנן מאי עיניו כו' וכן גירסת הרמב"ה: יג) מאן בעי ציימח: יד) חזויא והציימם: יו) והציימם: יז) אמר אבימי נטלו קרניין וזכרותן: יח) ואן נפדיה עליהן: יט) ענהן פסולה ונפדיה עליהן: יי) עמהן פסולה ונפדיה עליהן: ייא) ודאיגום איגומא מי פסלה והציימח: ייב) מעילויי זכרותיהו: ייג) כלומר ואינן עומדות: ייד) ניטל ללל חס"ד: ייז) רואה ללל חס"ד: ייח) מאיש הקבועין וכהיותא דחיי חורורו נינהו: ייט) עניו שאינו יכול לנח אלא משטות עיב ל"א דמחל ופחח כל שעה חס"ד ומה"ד דנפישן זיפיה שהחזיקן שערות שבת עניו חס"ד ומח"ד תמי שאין לו שיער בבת עינו: סג מה"ד והציימח והציימם ה"ג: סד תיבות כמתני מפרש לה נמקח: סה) של קדש: סז) של היתח גדולה מאד אלא על: סח) שאר אבריו יותר: סט) חזויא חזויא אנוני: סק) קרשים היא שאינה: סל) אין נפדיה חס"ד: סמ) ביעקור איעקורי הקרניים כו' דרב חסדא: סנ) מכאן מפסלה חס"ד: סס) חסדאן פ"י ר"י שהיה יושב דמדין פ"י ר"י שהיה יושב לפניו: סז) כדאימא בפרק בני העיר ואפי"ן שהיה איניש גוצא לא הוי:

רבינו גרשום

לא קשיא. והני דמסין תנא ברא הא דאישתייר גרדומי כלומר אצ"י דנשתיר עיקרו לפסול: והא. ומתניתין דלא אישתיו גרדומי כלל: שמי באמה של קדש קאמינא. והוה משה רבנו אמות באמותיו שלו ויש להן אלא ג' אמות שלו כדכ"ל אדם שבגבו ג' אמות שלו: תנא עני כעובי אצבע קטנה. הא קטן או גדול חיי מוס: דומות לספוג מקובצות ביחד: דריא חזויא. שאינו תלויית למוטה: וזכרותן עמה. והצמם שבתים פסולה להקריבה: הא דאיגום איגומי. דנשתירי מקצת מזכרותן אין נפדיה עליהן: לא תרגמא

פרה אדומה שקרינה שחורות בראשו יגוד במגרה אותו שחור ותיחה כשרה קסבר אף על גב דחזק מוכרותן: לא תרגמא דעירי מעילויי דכרותיהו חזק ולא אפסלה: